

Handläggare
Therese Rydstedt
Telefon: 08-508 28 951

Till
Miljö- och hälsoskyddsnamnden
2021-04-27, p. 18

Deltagande i Vinnova-projektet ”Återhus – att bygga hus av hus”

Förvaltningens förslag till beslut

1. Godkänna att miljöförvaltningen deltar i projektet ”Återhus – att bygga hus av hus”.
2. Uppdra åt förvaltningschefen att teckna avtal med Vinnova om deltagande i projektet Återhus – att bygga hus av hus.

Anna Hadenius
Förvaltningschef

Gustaf Landahl
Avdelningschef

Bakgrund

Ett hållbart samhällsbyggande måste utgå från cirkulära materialflöden. Med den ökande urbaniseringen, år 2050 förväntas enligt FN ca 68 procent av jordens befolkning bo i städer, ökar även behovet av nybyggnation (globalt räknar man med en fördubbling), som idag kräver höga uttag av jungfruligt material. Enligt både FNs globala statusrapport samt Naturvårdsverkets rapport ”Avfall i Sverige 2018” visar trenden att avfallsmängderna och utsläppen från bygg- och fastighetsbranschen ökar.

Ärendet

Codesign Sweden AB har sökt projektmedel hos Vinnova för ett fortsättningsprojekt. Det första projektet undersökte och kartlade det aktuella läget inom lagstiftning på EU-nivå och i Sverige för återbruk av tunga byggnadsdelar samt de tekniska möjligheterna inom rivning och demontering. Likaså kartlades behoven hos intressenter inom branschen för genomförande av en branschförändring till en cirkulär ekonomi som inkluderar återbruk

av tunga byggnadsdelar i stor skala. Förvaltningen deltog inte i det första projektet.

Fortsättningsprojektet är ett industriellt forskningsprojekt ”Återhus - att bygga hus av hus” som syftar till att arbeta för att tillgängliggöra tunga byggnadsdelar, framför allt stomdelar och fasad av betong och stål, för återbruk inom ny- och ombyggnation. Betong och stål är två av de mest resurs- och energiintensiva materialen under produktion och har oftast lång livslängd kvar vid rivning. Om det går att tillgängliggöra dessa resurser bidrar det till stora minskningar av avfallsmängder och utsläpp av växthusgaser från bygg- och fastighetsbranschen.

Det övergripande projektmålet är att ta fram en professionsöverskridande systematiserad process för återbruk av tunga byggnadsdelar såsom byggnaders betongstommar och stålkonstruktioner. Projektet ska bidra till branschförändring och en omställning till cirkulära material- och varuflöden.

Projektet ska bland annat ta fram en optimerad processbeskrivning för byggprojekt med återbruk samt ta fram affärsmodell och kostnadskalkyl för olika faser av byggprojekt med återbruk. Projektet ska också ta fram en inventeringsmetod och en demonteringsmetod, liksom en godkänd kvalitetssäkringsmetod för återbruksmaterial. Projektet kommer att genomföra flera pilottester.

Projektets olika arbetspaket innefattar:

1. Projektledning och koordinering
2. Optimering av byggprojektprocessen och utveckling av återbruksaffären
3. Utveckling av strategier for Social license to operate (SLO)¹ - anpassade för accelererad omställning i branschen
4. Utveckling och standardisering av inventerings- och demonteringsmetoder
5. Design med och för återbruk
6. Metoder för testning, kvalitetssäkring och garantier
7. Pilottester
8. Kommunikation, kunskaps- och resultatspridning samt skapa synergier med relevanta projekt och initiativ

Deltagande organisationer i projektet utöver förvaltningen är Codesign Sweden AB, Anthesis Enveco AB, Atrium Ljungberg, Contiga AB, Fabege AB, Kungliga Tekniska Högskolan, NCC Sverige AB, Ramböll AB, RISE Research Institutes of Sweden AB, Svensk Betong Service AB, Sveriges Arkitekter, Vasakronan, Zengun AB.

¹ Enligt Vinnova betyder ”Social license to operate” relationer med omgivande samhälle

Codesign Sweden AB ansvarar för projektledning. Förvaltningen deltar i arbetspaket 1, 2, 3 och 6.

Förvaltningens roll i projektet är att bidra med kommun- och fastighetsägarperspektivet. En del rör själva planprocessen inför rivning och en annan del rör stadens fastighetsägare genom upphandlingskrav. Förvaltningen har ett nära samarbete med stadens byggande bolag och förvaltningar inom ramen arbetet med handlingsplanen för ett cirkulärt byggande (se beskrivning nedan).

Projekttiden är 24 månader. Hela projektbudgeten är på drygt 20 miljoner kr. Miljöförvaltningens del i projektbudgeten uppgår till 100 000 kr varav sökt bidrag från Vinnova är 100 000 kr för miljöförvaltningens deltagande. Detta avser att täcka förvaltningens kostnader för tid med 100 procent.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Nämnden har haft i budgetuppdrag för år 2020 att ta fram en handlingsplan för ett cirkulärt byggande (tidigare kallad handlingsplan för minskat byggavfall). Handlingsplanen har remitterats som kontorsremiss till berörda förvaltningar och bolag. Sammanställning av remissvar pågår och senare i år tas handlingsplanen upp för beslut i varje berörd nämnd och styrelse.

Flera av handlingsplanens åtgärder ligger i linje med projektet "Återhus – att bygga hus av hus" och projektresultatet i Återhus kommer bli värdefullt för att åstadkomma ett mer cirkulärt byggande i Stockholms stad. Ett deltagande i projektet utgör således en del av nämndens uppdrag i budget 2021 att:

"fortsätta arbetet med handlingsplan för cirkulärt byggande, i samverkan med exploateringsnämnden."

Mot ovanstående föreslår förvaltningen att nämnden godkänner förvaltningens deltagande i projektet Återhus – att bygga hus av hus.

Bilagor

1. Projektansökan